

Architectuur volgens Jurriaan, Philomene, Jolijn, Geurt en David

Crisis of geen crisis: jonge architecten richten nog steeds hun eigen bureaus op. Eén daarvan is ByBali in Amsterdam. Een flexibele instelling vinden ze vanzelfsprekend en ze willen best risicodragend participeren. ‘We mengen ons in debatten en discussies op Twitter en voor je het weet zit je aan tafel om mee te denken over een oplossing.’

Tekst Jeroen Junte | Foto Reinier Gerritsen

‘Je kunt in je eentje een werkplek huren en aan de slag gaan. Maar het is veel leuker om het samen te doen. Dan kun je niet alleen de huur delen maar ook kennis’, zegt architect Jurriaan Knijptijzer (27 jaar), terwijl hij nog een ronde koffie inschenkt voor zijn collega’s. Vooral dat ‘delen van kennis’ zien de vijf ontwerpers van By Bali als een belangrijk voordeel van de samenwerking. ‘We hebben ieder een andere achtergrond, zo vullen we elkaar aan.’

Philomene van der Vliet (37) is landschapsarchitect evenals David Kloet, die werkt bij bureau Rijnbout en als adviseur betrokken is bij By Bali. Van haar is onlangs het stadspark Zestienhoven opgeleverd in Rotterdam. Geurt Holdijk (37) en Jolijn Valk (33) zijn net als Knijptijzer architect, met ieder ook weer zo hun voorkeuren. Valk is van de detaillering en zorgvuldige materiaalbehandeling; ze ontwierp een compleet winkelconcept voor wijnhandel Rietveld Wines - van interieur tot huisstijl.

De overige twee architecten hebben vooral oog voor grootschalige thema’s als stedelijke inpassing. Knijptijzer: ‘Momenteel buigen wij ons over de herontwikkeling van de voormalige Bruynzeel-fabriek in Zaandam.’

In de praktijk fungeert By Bali als vijf individuen die zelf opdrachten binnenhalen. ‘Van der Vliet: Bij elke nieuwe opgave gaan we om de tafel zitten om te kijken wat iedereen kan bijdragen aan dit specifieke project.’ Knijptijzer vult aan: ‘Ik durf sneller ja te zeggen tegen een complexe opdracht. Niet voor niets staat onder ons logo *5 heads are better than one.*’ Naar buiten toe profileren ze zich als één bureau. ‘Als potentiële opdrachtgevers op onze site kijken, dan zien ze daar een portfolio met parken, woonhuizen en interieurs’, aldus Holdijk.

Al was het geen vooropgezet doel om een interdisciplinaire praktijk te starten. Ze kenden elkaar van de Academie voor Bouwkunst in Amsterdam. Vanaf dat moment lopen ‘professionele interesse en vriendschap’ door elkaar heen. Na te hebben gewerkt voor gerenommeerde bureaus als SeARCH en Next Architects richtte het kwintet in 2009 By Bali op. Waar ze elkaar in vonden was de opvatting dat architectuur in de eerste plaats een dienende discipline is - niet vanuit bevlogen idealen maar meer als een vanzelfsprekendheid. Knijptijzer: ‘Architectuur gaat niet alleen over functionele gebouwen maar ook over een goed functionerende buurt, stad of zelfs regio.’

‘Het is een open gebouw met een glazen façade, waardoor het fungeert als een flagshipstore voor de islam.’

Geen toeval dus dat het vijftal als uitvalsbasis heeft gekozen voor een pijpenla op de begane grond in het midden van de Indische Buurt, een volksbuurt in Amsterdam-Oost. Ze mengen zich gretig in het straatleven - de naam By Bali is zelfs geïnspireerd op de Balistraat, waar ze

kantoor houden. De Ghanese bovenbuurvrouw krijgt hulp bij het invullen van de belastingpapieren en pakketjes voor de straat worden afgegeven bij By Bali. Ook voor bevriende architecten staat de deur altijd open voor discussie of een borrel, zegt Holdijk. ‘We zitten hier letterlijk midden in de het alledaagse grotestadsleven. Een plek waaraan architectuur zich nogal heeft onttrokken het afgelopen decennium.’

Dit rafelige stukje Amsterdam inspireerde Holdijk bij zijn afstudeerproject - een jeugd detentiecentrum op een plein in het hart van de Indische buurt en dat zodoende als knooppunt fungeert voor het sociale leven. ‘Behalve een gevangenis huist in dit complex ook een bibliotheek en een restaurant waar de gedetineerden werkervaring kunnen opdoen.’ Deze werkwijze, waarbij architectuur bijdraagt aan de stedelijke coherentie, is kenmerkend voor By Bali.

Knijtjzer studeerde af met het ontwerp van een moskee op een van de Amsterdamse grachten. ‘Het is een open gebouw met een glazen façade, waardoor het fungeert als een flagshipstore voor de islam.’

Deze hands on-mentaliteit, waarbij architectuur wordt gedreven door een noodzaak, vertaalt zich ook in de uiteindelijke uitvoering van projecten. Ouderwets vakmanschap en een verzorgde esthetiek worden omarmd als vaste waarden. In Park Zestienhoven gebruikte Van der Vliet de boomstammen om een natuurlijke entree te creëren. ‘Ik heb een soort poort gebouwd van bomen uit het park.’ De ronde vorm van de boomstammen keert vervolgens terug in de ronde stapsteen en in de decoratie in de twee bruggen. ‘Het park krijgt daardoor een samenhangende gelaagdheid.’

De gebouwen van By Bali hebben eenzelfde eerlijke, bijna ambachtelijke uitstraling. Een woonhuis in Almelo – een ontwerp van Holdijk – heeft een voorgevel die is opgebouwd uit ingenieus metselwerk; achter een open structuur van bakstenen ligt één grote glazen pui. ‘Het valt niet mee om een baksteen te vinden die aan alle kanten even fraai is afgewerkt. Het kantoor hier lag op een gegeven moment vol met stenen.’ Al dient de ambachtelijke bouwstijl een functioneel doel. ‘De woning heeft meer privacy door de stenen structuur, terwijl er toch drie keer zo veel daglicht binnenvalt dan bij een traditionele raampartij.’

Bij het jonge bureau By Bali gaan ambachtelijkheid en innovatie hand in hand. Valk deed in het TextielLab in Tilburg onderzoek naar een gebreide constructie van staal. ‘Voor mijn afstuderen had ik een brug ontworpen die Amsterdam-Noord verbindt met de rest van de stad. Omdat de brug open en dicht moet kunnen, is het concept en de vorm van de constructie gebaseerd op knopen, oftewel een breiwerk. De maquette heb ik gemaakt op de computergestuurde weefmachines van het TextielLab.’

Het presenteren van deze architectonische proefballonnetjes zijn van vitaal belang bij het binnenhalen van opdrachten. Valk: ‘De brug duikt nu voortdurend op in toekomstvisies voor Noord. Wie weet leidt dat weer tot andere opdrachten.’ Ook maakt het vijftal actief gebruik van sociale media bij acquisitie. ‘We mengen ons in debatten en discussies op Twitter en je het weet zit je aan tafel om mee te denken over een oplossing’, legt Van der Vliet uit.

Het economisch klimaat noopt ook tot inventiviteit. Al lijken ze niet echt aangedaan door de crisis. ‘We weten niet beter of je moet flexibel zijn’, zegt Valk. ‘Bij het ontwerp van een complex studentenwoningen onderzoeken we of het mogelijk is om per opgeleverde unit te worden betaald, in plaats van het geijkte vaste honorarium. Ook zijn we bereid om risicodragend te participeren in bouwprojecten. Al kunnen we vooralsnog alleen onze tijd en kennis bieden.’

DE INTERVIEWS

Foto's Maarten van Schaik

Een abonnement op het tijdschrift Architectuur Lokaal is kosteloos verkrijgbaar op aanvraag.